

Jegyzet

Az élet mikéntje

Hogyan keletkezett az élet a Földön? Van-e a világegyetemben más is élet; s ha igen, akkor milyen? Ezek, és hasonló kérdések, azt hiszem, kicsit és nagyon, fiút és lányt, tudóst és sci-fi-írókat egyaránt foglalkoztatnak. Ha nem is mindenkit hasonló konkrétan, de a titokzatos fogékonyság majd mindenkiben megvan. Ilyen irányú kalandos vágyaink és gondolataink egy részét a világűrben játszódó westernnek, vagyis a sci-fi könyvek és filmek kielégítik. De jó néhány szerzőnek ennek elméleteiben hőpölygő tudományos bizonyítékaik is látni, felfogni.

Szintén ezzel próbálkozik Francis Crick, Nobel-díjas angol biokémikus. Az *élet mikéntje* című könyvében. „A földi élet keletkezésére kétféle teória létezik, és ezek szöges ellentétben állnak egymással. Az első — az ortodox elmélet — szerint az általunk ismert élet itt kezdődött, magától. A második — az irányított pánspermia — azt állítja, hogy létünk gyökerei visszanyúlnak a világmindenség egy másik pontjára, csaknem biztosan egy másik bolygóra, amelyen az élet igen magas fejlettséget ért el, mielőtt itt a Földön bármi is elkezdődött volna. Nálunk az élet azokkal a baktériumokkal indult, amelyeket ez a civilizáció küldött ide űrhajóval.”

A könyv e két elmélet

bizonyítékait próbálja adni, s mérlegelni a választási lehetőségét. Nyelvezete viszonylag kevés tudományos ismeret igényel, mert a legtöbb gondolatmenet kelően szemléletes előkészítést kap. A két feltevés közül tulajdonképpen nem lehet választani, mert mindkettőre létezik egy hiányos, de tudományos magyarázat, amelyben a hipotetikus elemeket a filmvászna ismerői sci-fibe illőnek érezhetik. Am a megmosolygás közelről sem igazolt, ha például azok derülésére gondolunk, akik Verne Gyula elmeszélésményein akkoriban nevetek.

Aztán itt van még a zsenialitás, mely olykor intuícióval párosul. Nem elképzelhetetlen, hogy kellően széles tudományos ismeretanyag birtokában az elme — nem kímélve a logika korlátait — az ismeretanyag táplálta „hajtóművel” olyan intuitív következtetésekre képes, melyeknek igazolására a tudomány mai állása szerint nem vállalkozhat. Francis Crick, talán szerénységéből, mégis konzervatívnak nevezi gondolkodását, holott könyvéből érezni, ugrásra készen áll. Valahogy úgy, ahogyan a nyelvünkön van egy szó, csapkodjuk a térdünket, hogy mindjárt meglesz, azonnal kimondjuk, de a megkönnyebbülés még vár magára.

Podmaniczky Szilárd

Jugoszlávia nem kér útlevelet

A Jugoszláv Idegenforgalmi Szövetség elnöke bejelentette: március 1-jétől — a jugoszláv kormány döntése alapján — minden külföldi útlevél és vízum nélkül utazhat be Jugoszláviába, egyedül személyazonossági okmányát kell felmutatni. (Magyar állampolgárok az itthoni rendeletek értelmében csak útlevéllel távozhatnak az országból, személyi igazolványaikat nem vihetik magukkal.) A jugoszlávok azzal indokolták a nemzetközi gyakorlatban is példa nélküli döntést, hogy ily módon kívánnak felkészülni 1992-re, az egyesült Európára.

Szociológus a szakmai etikáról

Lapunk tegnapi számában „Idegenek ne nyiss ajtót!” címmel cikket közzeltünk egy fölmérésről, amely megmértette... Leirtuk azt is, milyennek találhatott az a módszer, ahogyan a kérdezők érdeklődtek diákok és szülei politikai nézeteiről. Ezzel kapcsolatban küldte el véleményét szerkesztőségünkbe Benkő Zsuzsanna szociológus, a SZOTE egyetemi adjunktusa.

Igazán érdeklődéssel olvastam a Délmagyarország február 9-ei, pénteki számát, s megdöbbentéssel értesültem arról, hogy — meg lehetően nagy mintán — empirikus szociológiai vizsgálat zajlik Szegeden, sőt a régióban. Chikán Ágnes cikkének olvasásában a szakmai érdeklődés vezetett. Ami e sorok megírására készült, az azonban már személyes természetű, ugyanis a SZOTE szociológusa vagyok, egyetemünk orvosi szociológiai oktatását vezetem; szociológusi végzettséggel. Főállásban e tárgyat ketten oktatjuk, tehát szükségesnek tartom kijelenteni, hogy az *inkriminált* kutá-

táshoz *semmi közöm sincs*. Egyetemünkön néhány éve folyik orvosi szociológiai oktatás, s nem kevés munkával sikerült elérni, hogy a modern orvoslás jegyében — az alapvetően fontos biológiai szemléleten túl — a pszichológiai és szociális megközelítés is fontos eleme a képzésnek.

A cikkben Szentpéteri István szociológus professzor szakszerűen bírálja a jelzett vizsgálatot, amely a szociológia tudományára is rossz fényt vet, akaratlanul is. Bár általában jól képzett a magyar szociológus szakembergárda — a tudomány késői intézményesülése miatt — összetétele még ma is heterogén, s akadnak, akik az empirikus vizsgálat eszközével néha még mindig szakszerűtlenül élnek. Valóban nagy hiba, ha azoknak a szempontoknak, amelyekkel Szentpéteri tanár úr felsorol, nem felel meg egy fölmérés.

Chikán Ágnes cikke igen fontos hiányosságokra, hibákra hívta fel a figyelmet. Remélem azonban, hogy a közvélemény mégsem vonja kétségbe azt, hogy az empirikus szociológia módszerével (a személyes megkérdéssel) más módon nem pótolható társadalmi ismeretekre tehetünk szert, s ezekre az ismeretekre mindannyiunknak szüksége van, s lesz a jövőben is. Nyugodt szívvel nyisson tehát bárki ajtót annak, aki tiszteletben tartja a kérdeztétet csakúgy, mint a szakmai etika követelményeit!

Köszönetet mondok mindazon rokonoknak, ismerősöknek, akik szeretett férjem,

SZÉCSI JÓZSEF

temetésén megjelentek és virágaikkal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló felesége.

Köszönetet mondunk mindazon rokonoknak, ismerősöknek, intézeti társainak, akik szeretettel halottunk,

KOPASZ ISTVÁN

temetésén megjelentek, részvétükkel, virágaikkal, fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló szerettei.

Köszönet mindazoknak a rokonoknak, ismerősöknek, akik szeretettel halottunk,

PATAKI ISTVÁNNÉ

temetésén részt vettek. Gyászoló családja.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk,

BAUER JÁNOS

búcsúztatásán megjelentek, részvétükkel és virágaikkal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család.

Zenei naptár

A Budapesti Klarinétegyüttes

Nem mindennapi esemény nemében így is hiteles, ihletett volt a tolmácsolás, de a fafűvös átírat nem tudta feledtetni velem az eredeti zongoradarab primer szépségét. Debussy *Kis néger* című darabjánál (szintén átírat) szívesebben hallgattam volna még kiélezettebb, pregnánsabb ritmust előadásukban.

Derűs örömet Kitazume japán szerző *Resonance* című, 1982-ben írt érdekes darabja okozott. A különböző hangolású klarinétokon, színes texturájú, bravúros virtuozitásra lehetőséget nyújtó művet hallottunk, kimunkált, frappáns előadásban.

Hidas Frigyes mestere a rézfűvös, de a hallottak alapján nyugodtan állíthatjuk, hogy a fafűvös zenének is. *Kvintettje* kitűnően hangszerelt, szellemes, humoros, ötletgazdag. Miként az előadás is az volt. Kicsit a jellegzetesen hidasi polgarfricskázó hangvételű, de mindenkor hálás játszaniávaló mű.

Debussy légi leányalakját, azaz *A lenhajó lány* című prelüdjét eredetileg zongorára áldotta. A billettus hangszerezen hallgatva olyan számomra, mint egy gyengéd, tünderérezkenységű akvarell festmény. Fafűvös átíratban — mint egy tuszrajz. A maga

B. B.

A koncertet két biztos sikert kiváltó darab — mivel azokat színes, kitűnő előadásban hallhattuk — Rimszkij—Korszakov *Dongója*, valamint J. Strauss *Terefere polkája* zárta.

B. B.

Újra színes a TV 1!

Szerkesztőségünkhez többen fordultak panasszal: a *Tv 1-es műsorát a város bizonyos pontjain — napok óta — nem lehet színesben fogni*. Mint azt

Berkecz Alajostól, a Frekvenciagazdálkodási Intézet szegedi kirendeltségének vezetőjétől megtudtuk, az adás tegnap reggel óta zavartalan. — *Mi okozta a problémát?*

— A szegedi nézők két csatornán foghatják a Tv 1-es műsorát, a 8-ason és a 26-ason. Az utóbbi múlt hét vége óta üzemel, azóta, hogy a Károlyi kollégium tetejére felszereltek egy nagyobb teljesítményű adót. Itt ragadom meg az alkalmat, hogy javasoljam minden kedves tévé-
nézőnek, próbáljon meg beszerezni egy 2. UHF-antennát, mellyel készüléke az adást ezen a csatornán kiválóan veheti.

— *Most a 8-ossal volt baj?*
— Igen. A 8-as frekvenciataartományába „beült” egy *nem polgári adó* — ami napokra megzavarta a színes adást —, de ez tegnap reggel re eltávozott onnan.

— *Az önök intézménye milyen segítséget tud adni a tévénézőknek?*
— Az intézet szegedi kirendeltségének munkatársai Csongrád és Bács-Kiskun megyében segítik a zavartalan vételt. Bármilyen panaszszal megkereshet bennünket a tévénéző. Szolgáltatásunk ingyenes. Hívásra kimegyünk, s kiderítjük a rendellenesség okát. Megállapítjuk, hogy a készülékben vagy a közvetítővonalban van-e a hiba. *Javítást azonban nem vállalunk*. Ha a központi antennával van gond, akkor annak kezelőjét (társasházaknál a közös képviselőt) tájékoztatjuk a hibáról. Idén már 200 bejelentés érkezett, a panaszok okát a városban 15, vidéken 30 napon belül igyekezünk megvizsgálni.

A Frekvenciagazdálkodási Intézet szegedi kirendeltségének telefonszáma: 26-222 (Csongor tér 1.).

P. E.

A METÁLL Kiszövetkezet

KERES

- ◆ KÓMÜVES,
- ◆ LAKATOS,
- ◆ CSÓSZERELŐ,
- ◆ BÁDOGOS
- ◆ SZAKMUNKÁSOKAT,
- ◆ ÉS KÓMÜVES SEGÉDMUNKÁSOKAT

FELVÉTELRE

Fizetés megegyezeszerint.
Cím: Szeged, Sándor u. 28/A.

— CB-rádiók

- és tartozékaik kompletten, felszereléssel.
- Simens videomagnók,
- HIFI-tornyok,
- rádiós magnók garanciával,
- számítógépek és tartozékaik előnyös árban, garanciával.

— Herendi porcelánok

- adásvétele.
- Kandallókályhák,
- hűtőládák,
- barkácsgépek.

FOTOELEKTRONIK ISZ

Pápa, Fő tér 14. 8500.
CB Ronik 1 USB 36.
Telefon: 24-402.

8,15—Atlantis

Tervek, fesztiválok

Újabb nagyszabású tervet dédelget a JATE 8,15-ös színház alkotó közössége, valamint az abból kivált, ám a munkakapcsolatot ez előző közösséggel továbbra is fenntartó Atlantis színház. E tervek szerint a JATE Bölcsész Karán szeptembertől kísérleti színházi tanszéknek szeretnénk indítani, mely egyrészt szakot adna, másrészt benne foglaltatna az a lehetőség is, hogy később önálló főiskolává váljon, netán ellenpontosza a budapesti főiskolát. A példát Giessen, a nyugatnémet kisváros hasonló jellegű színházi intézménye adja. A terv megvalósulása azonban, mint oly sok más elképzelés, finanszírozási gondokba ütközik. A szükséges pénzmegát ezúttal is a Soros-alapítvány adná, ha adja. A JATE Bölcsész Karának modernizációs pályázatában a többi mellett csak egy al-

pont, az egyszerre támogatott s ellenzett színházi szak ügye, hiszen a programba egy-egy kar vezetősége éppúgy „beleszállt” elképzeléseivel és kívánalmaival, miként egy szűk kutatói team. Ha a Soros-alapítvány mégsem támogatná a színházi szak elképzelését, úgy azt vagy népfőiskolai szerkezetben, legrosszabb esetben magániskolai úton szeretnénk létrehozni. Az oktatási tematika mindenestre már elkészült, a Kelet-európai Színházi Laboratórium címmel.

Szeged városa ősszel adott otthont az East Napkelet színházi fesztiválnak. Az elnevezés módosul, s *Napforduló* megjelöléssel már tavasszal, aztán pedig ősszel szeretnénk a szervezők fesztivált rendezni.

(Dal)

Gyászközlemények

Fájdalomtól megtört szívvel tudatom, hogy a szeretett férj, édesapa, nagyapa,

SZŐGILAJOS

Zákányszék, 752. alatti lakos, 52 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése február 14-én 14 órakor lesz a zákányszéki temetőben. Minden külön értesítés helyett. A gyászoló család.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Tagsága és Koordinációs Bizottsága mély megrendüléssel tudatja, hogy hű tagja és mindvégig őzletlen társadalmi munkása,

DR. IMRE OTTÓNÉ

dr. Baranyai Róza

a SZOTE nyugalmazott docense elhunyt. A család gyászában osztozunk, emlékének kegyelettel megőrizzük.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férj, apa, nagyapa, após, testvér, rokon és ismerős,

ID. SZABÓ ANDRÁS

81 éves korában, rövid szenvedés után elhunyt. Temetése február 12-én 14 órakor lesz a dorozsmai temető ravatalozójából. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, apósnak, nagyapánk,

ROMÁN JÓZSEF

Szepl

nyugdíjas fuvaros, életének 63. évében, hosszú, súlyos betegség után örökre itthagytott bennünket. Temetése február 14-én, délután 13 órakor lesz a Belvárosi temető ravatalozójából. Gyászoló felesége, lányai, vejei és unokái.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy a szeretett nagymama, anyós, nagynéni, sógornő és rokon,

SÁNDOR JÁNOSNÉ

Temesvári Erzsébet

január 30-án, hosszú betegség után elhunyt. Temetése február 14-én 12 órakor lesz a Belvárosi temetőben. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett édesapa, nagyapa

CSÓKE ISTVÁN

hamvasztás utáni búcsúztatása február 14-én, 11 órakor lesz a Belvárosi temető ravatalozójából. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett rokonunk

KŐVECS ANTAL GÉZA

életének 38. évében tragikus körülmények között elhunyt. Felejthetetlen halottunk hamvasztás utáni búcsúztatása február 15-én 15 órakor lesz a szegedi Belvárosi temetőben. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatom, hogy szeretett férjem,

MOHÁCSI KÁROLY

(volt rókusai lakos) Kéziszerszámgár nyugdíjasa 70 éves korában hosszú, súlyos betegségben váratlanul elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása február 16-án 11 órakor lesz a Református temetőben. Gyászoló felesége.

Fájdalmas, megtört szívvel tudatjuk, hogy drága édesanya, nagymama,

NÉMETH MARGIT

volt Huszár Istvánné

életének 61. évében, január 29-én örökre itthagytott bennünket. Hamvasztás utáni búcsúztatása február 16-án 15 órakor lesz a Belvárosi temető ravatalozójából. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett édesanyám, anyós, nagymama és dédmama,

ŐZV. SOHAJDA IMRÉNÉ

életének 97. évében, hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése február 12-én 15 órakor lesz a Dugonics temető ravatalozójából. A gyászoló család.

Hálás szívvel gondolunk mindenkire, akik felejthetetlen szerettünk,

DOBAI BORBALÁT

utolsó útjára elkísérték. Köszönetet mondunk a rokonoknak, barátnőknek, ismerősöknek, volt lakótársaknak, szomszédoknak, a Szegedi Podráz Vállalat vezetőségének és dolgozóinak, a volt Divatszabóság vezetőinek és dolgozóinak, a Posta Tervező kollektívájának, valamint külön köszönet Tüdőgondozó és Gyógyintézet főorvosnőnek és asszisztensének, a Deszki gyógyintézet régi épület II. emelet főorvosnőnek, kezelő orvosainak és nővéreknek, akik szerettünk életét meghosszabbításáért fáradoztak. Köszönet minden fohászáért, a sírjára hullott minden szál virágért. Gyászoló testvérei.